

VERZOEKSCHRIFT – BURGERFOCUS

Verzoek tot onderzoek naar de proportionaliteit, transparantie en uitvoering van de uitrol van de digitale meters in Vlaanderen met bijzondere aandacht voor privacy, gewestelijke ongelijkheid, eigendomsrecht en kostenimpact

Geachte voorzitter, geachte volksvertegenwoordigers,

Als burger en belastingbetaler richt ik mij tot het Vlaams Parlement omdat de modernisering van ons energienet is ontaard in een beleid van financiële bestraffing, digitale dwang en intimidatie die de grondwettelijke rechten op privacy en gelijke behandeling schendt. In het bijzonder vragen wij de gevolgen van de uitrol van de digitale meter op:

- De bescherming van persoonsgegevens en privacy
- De proportionaliteit van technische ingrepen in de private onschendbare woning
- De kosten die aan burgers worden doorgerekend en de financiële impact
- De correcte naleving van bestaande wetgeving, rechtspraak en de transparantie hieromtrent
- De verschillen in rechten en verplichtingen tussen Vlaamse, Waalse en Brusselse burgers
- De wettelijke basis voor dwang, boetes en administratieve druk

Dit verzoek is niet gericht tegen de energietransitie of tegen technologische vooruitgang, maar tegen mogelijke onduidelijkheden, inconsistenties of disproportionaliteit in de uitvoering van het beleid.

1. De gevolgen voor investeerder van zonnepanelen

Burgers hebben ter goeder trouw duizenden euro's geïnvesteerd in groene energie op basis van wettelijke garanties van de overheid. In het oorspronkelijke decreet was de terugdraaiende teller zelfs onbeperkt in tijd. Beetje bij beetje worden alle investeringen plots geen investering meer, maar een verliespost. Te beginnen met de invoering van het prosumentarief in 2015 waarbij het afnametarief bepaald werd op basis van het vermogen van de omvormer die instaat voor injectie van energie op het net. Vervolgens werd de terugdraaitijd afgevlakt naar 15 jaar. En dan kwam de digitale meter. Om burgers met zonnepanelen over de streep te trekken werd een retroactieve investeringspremie toegekend. Met in de kleine letters 'bij het aanvaarden van deze premie doe ik afstand van elke juridische procedure'.

Bovendien is de energiefactuur van de Vlaming sinds de invoer van de digitale meter gemiddeld met 13.5% gestegen. De digitale meter begint op een belastinginstrument te lijken. Alle extra kosten (datanetwerken, data-opslag, systematische vervanging van de meters, ...) worden aan de burger doorgerekend op de energiefactuur.

De burger is geen vragende partij om 96 kwartierwaarden per dag op te slagen. Bovendien draait de burger zelf op voor de kosten die hiermee gepaard gaan. Waarom krijgt de netgebruiker hier geen keuze? Wanneer enkel de begin- en eindmeterstand worden doorgestuurd, daalt het aantal metingen drastisch waardoor de extra kosten voor onder andere data-opslag en data-transmissie niet meer hoeven te worden doorgerekend aan de burger.

Welke wettelijke basis bestaat er voor het doorrekenen van deze kosten? Is de kostenverdeling proportioneel voor gezinnen met beperkte middelen? En is de communicatie over de financiële gevolgen volledig en correct?

2. De Waalse Discriminatie en het gelijkheidsbeginsel

Waarom heeft een Belg in Wallonië wel het wettelijke recht om de digitale meter te weigeren, de stralingsmodule kosteloos te laten uitschakelen en zelfs om de digitale meter te laten terugdraaien? Waarom worden boetes of dwangmaatregelen hier niet toegepast? Waar zit het gelijkheidsbeginsel?

Het Federale statuut van de burger mag niet afhangen van een gewestgrens. Hoe zijn deze verschillen te rijmen met artikel 10 van de Grondwet? Waarom is de Vlaamse verplichting strenger dan de Europese richtlijn, 80% vervanging?

3. De wettelijke basis voor dwang, boetes en administratieve druk

Graag hadden wij geweten wat de wettelijke basis is van de agressieve aanpak van Fluvius. Verwijzende naar regularisatie-brieven, dreigingen over telefoon, aanmaningen, dreigingen met kosten en brieven waarin een 'weigering' wordt verondersteld. Waarom worden burgers gechanteerd met deadlines van 5 dagen en gedwongen om honderden euro's te betalen voor ingebrekestellingen die gebaseerd zijn op welke wetgeving?

Wij vragen dat het Parlement onderzoekt op welke wettelijke grond deze dwangmiddelen rusten, of deze maatregelen proportioneel zijn en of de communicatievormen voldoen aan de vereisten van zorgvuldigheid en rechtszekerheid.

4. Keuzerecht - De externe antenne en de factuur voor de burger

Waarom worden burgers gedwongen om honderden euro's te betalen voor een externe gevelantenne? Een antenne waarover discussie bestaat of deze wel technisch voldoet aan het begrip 'bekabelde communicatie'. Het Grondwettelijk Hof heeft in arresten 05/2021 en 133/2022 bevestigd dat burgers bij de verplichte installatie van een digitale meter moeten kunnen kiezen voor een alternatief zonder draadloze communicatie. Het zogezegde keuzerecht.

Laat mij toe dit te schetsen met een simpel voorbeeld. We keren terug naar de goede oude tijd, de GSM met uitschuifbare externe antenne. Een externe antenne intern verbonden met het moederbord. Maakt dit een GSM bekabeld?

Wij vragen het parlement te onderzoeken:

- Of het aangeboden alternatief technisch en juridisch voldoet aan deze randvoorwaarde
- Of burgers hierover correct en volledig worden geïnformeerd (zijnde uniform en transparant)
- Waarom er in Wallonië en Brussel wel een volwaardige opt-out is

5. Premium-recht

Een grondrecht is geen premium-functie. Fluvius herleidt het recht op een alternatief zonder draadloze externe communicatie tot een betaalde "optie" voor plaatsing/configuratie van de digitale meter. Een grondrecht wordt zo de facto gecommmercialiseerd. Dat botst met proportionaliteit, dataminimalisatie en gelijke behandeling. De consument die verplicht wordt een digitale meter te aanvaarden, wordt plots vragende partij voor een 'bekabelde oplossing' die nog steeds een draadloze connectie via het Proximus LTE-netwerk maakt. De facto wordt er dus extra straling gepropageerd. Door de consument vragende partij te maken, vervalt het gevelrecht en eigendomsrecht waar Fluvius rekening mee moet houden met een gat in mijn duur betaalde gevel of een voetpad-kast op mijn private eigendom als gevolg.

Ik verwijs hiervoor naar de 'Algemene voorwaarden voor aanleg- en aansluitingswerken' als bijlage aan een offerte voor een digitale meter met buitenantenne. Hier valt onder andere te lezen:

'Deze Algemene Voorwaarden voor aanleg- en aansluitingswerken (hierna Algemene Voorwaarden) zijn van toepassing wanneer de Klant een aanvraag indient'.

Als u bovendien niet akkoord zou gaan met de offerte, valt het volgende te lezen:

'In geval van herhaalde aansluitingsaanvragen (minstens twee aanvragen), gevolgd door offertes door Fluvius, die wijzigingen inhouden van eerdere aanvragen, worden eveneens alle reeds gemaakte kosten, waaronder de eventueel gemaakte studiekosten, aangerekend.'

Hier rijst de vraag waarom Fluvius geen kosteloze configuraties zonder externe communicatie aanbiedt. Kan u dit rijmen met de expliciete wettelijke grondslag? Waarom moet de burger hiervoor daarenboven zelf een aanvraag doen en wordt deze optie niet standaard aangeboden? Waar is de wettelijke grondslag voor het blijvend achterhalen van kosten op de burger terwijl deze gewoon een wettelijk voorzien alternatief aanvraagt?

Fluvius kan haar standaard digitale meter op publiek domein plaatsen. Deze optie vereist geen meerkost voor de netgebruiker en bereikt een zelfde doel als de digitale meter met bekabelde antenne. Waarom gebeurt dit niet?

6. De afschakelfunctie

Wat zijn de exacte technische normen en het wettelijke kader van de interne uitschakelrelais? Het parlement moet de garantie eisen dat een monopolist nooit vanop afstand de stroom van een burger kan afsluiten zonder tussenkomst van een rechter. Bovendien moet de garantie er zijn dat de softwarematige aansturing voldoende veilig is en dat duidelijkheid wordt verschaft over de eventuele technische risico's en de gehanteerde veiligheidsnormen.

Voldoet de afschakelfunctie aan de technische normen die hiervoor gelden? Wat zijn de voorwaarden waaronder deze functie kan worden geactiveerd? Is de afschakelfunctie juridisch beperkt tot noodsituaties?

7. De privacywetgeving en gegevensverwerking

De digitale meter is geen passieve teller. Als we in ons eigen huis niet meer kunnen laten en doen wat we willen, als we ons continu bewust moeten zijn van de handelingen die we doen om te voorkomen dat we financieel op de vingers worden getikt door het capaciteitstarief en piekverbruik, waar ligt dan de grens met onze privacy en de onschendbaarheid van de woning?

Burgers vragen zich af:

- Welke gegevens de digitale meter registreert en hoe gedetailleerd deze gegevens zijn
- Wie toegang heeft tot de data en hoe lang deze data bewaard blijven
- Of de proportionaliteit van kwartierwaarden en verbruiksprofielen voldoende onderbouwd zijn
- Of burgers voldoende geïnformeerd worden over hun rechten op inzage, beperking en bezwaar
- Of de huidige praktijk in overeenstemming is met de AVG (GDPR), het Vlaams Energiedecreet en de proportionaliteitsvereisten uit de rechtspraak

8. Het capaciteitstarief

De overheid heeft burgers gepusht om te investeren in zonnepanelen en warmtepompen. Hier komen nu nog thuisbatterijen bij. Echter is de digitale meter softwarematig gekoppeld aan het capaciteitstarief, waardoor exact die gezinnen met zware, moderne apparaten het hardst worden afgestraft op hun piekverbruik.

Het capaciteitstarief is een totaal fictief tarief, dat discrimineert en geen weergave is van de werkelijke kost. Op de website van de VREG en op mijnenergie.be lees ik het volgende:

‘De digitale meter meet het elektriciteitsverbruik per kwartier in kWh (het kwartiervermogen). Tijdens dit kwartier neem je niet evenveel elektriciteit van het net af waardoor er hogere en lagere pieken in elektriciteitsverbruik zijn. De maandpiek is gelijk aan het hoogste kwartiervermogen in één maand.’

Dus als ik als consument 1 keer per maand vergeet dat mijn wasmachine en droogkast op hetzelfde moment aanstaan, word ik hiervoor een volledige maand gestraft. Vindt u ook niet dat dit disproportioneel en discriminatoir is?

Je doet wat u als overheid vraagt en ondertussen wordt onze rekening dubbel geplunderd. Een vicieuze cirkel.

9. Hoopplicht en recht op behoorlijk bestuur

Wij vragen het Vlaams Parlement te onderzoeken of de huidige werkwijze van Fluvius en de Vlaamse overheid in overeenstemming is met de hoopplicht en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals vastgelegd in artikel II.1 van het Bestuursdecreet, artikel 32 van de Grondwet, de rechtspraak van de Raad van State en de Europese beginselen inzake fair hearing.

Vandaag ontvangen burgers aanmaningen, ingebrekestellingen, dreigingen met kosten en administratieve beslissingen die hen financieel of materieel raken zonder voorafgaand te worden gehoord, zonder individuele motivering en zonder mogelijkheid tot inspraak. Wij vragen verduidelijking:

- Of deze praktijk in overeenstemming is met de hoopplicht
- Of burgers voorafgaandelijk recht hebben op een individueel onderzoek van hun situatie
- Of de huidige communicatievormen voldoen aan vereisten van zorgvuldigheid, motivering en evenredigheid
- Of opgelegde verplichtingen en kosten rechtsgeldig zijn wanneer de hoopplicht niet werd nageleefd

10. Persoonlijke toelichting van de verzoeker

Elke burger heeft uiteraard een eigen situatie. Ik licht graag die van mij toe:

(Gelieve hieronder in maximaal 10 regels toe te lichten welke concrete impact de digitale meter of de werkwijze van Fluvius heeft op uw situatie; Mogelijke voorbeelden: Privacy, gezondheidsbezwaren, eigendomsrecht, financiële impact, technische bezorgdheden, ...)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. Verzoek aan het Vlaams Parlement

Wij zijn geen weigeraars van vooruitgang maar stellen ons ernstige vragen bij de wettelijkheid van de uitrol en de impact op de doorsnee Vlaming. Uit proefprojecten blijkt bovendien dat de doorsnee Vlaamse huishoudens door digitalisering slechts instaan voor een energiebesparing van 0.75% op het totale net. Deze bijdrage is beperkt en kan als marginaal worden beschouwd in de verhouding tot de impact van de verplichte uitrol op de burger.

Wij vragen dat het parlement onderzoekt:

- Of de kostenverdeling proportioneel is
- Of de communicatie duidelijk en correct verloopt
- Of de financiële impact voor burgers voldoende wordt gemonitord
- Te kijken naar de proportionaliteit, privacy, kosten en eigendomsrecht
- Aanbevelingen te formuleren om de rechtszekerheid, transparantie en proportionaliteit van de burgers te versterken
- Te verduidelijken welke rechten burgers hebben bij de keuze van communicatiemethode, bij technische ingrepen aan hun woning en hoe onschendbaar onze woning nu eigenlijk is
- Te onderzoeken of burgers voldoende toegang hebben tot onafhankelijke technische, juridische en gezondheidskundige informatie zodat zij geïnformeerde keuzes kunnen maken

Ik dank u bij voorbaat voor uw zorgvuldige aandacht voor dit verzoekschrift en zie uw gemotiveerde antwoord met belangstelling tegemoet.

Onder voorbehoud van alle rechten en wesen, zonder enige nadelige erkenning.

Opgemaakt te: op

Naam:

Adres:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam + handtekening